

Korrektiv til ideologidebatten mod den offentlige sektor

Anmeldelse af Knud Vilby

Bent Greve
Den sociale og innovative velfærdsstat.
Hans Reitzels Forlag.
184 sider kr. 200,-.

Det evige omkvæd på argumenter for at lette eller fjerne skatter i indkomstoppen er, at det vil gavne beskæftigelsen og dermed os alle sammen, fordi mennesker med høje indkomster vil arbejde mere og skabe samfundsmæssig dynamik. Mærkeligt nok er argumentet aldrig, at de rige bare skal have flere penge til overforbrug.

Det er også vellønnede økonomiske vismænd, der hylder denne antagelse. Bent Greve henviser således i hans nye bog bl.a. til en kronik i Børsen fra 2014 med overskriften "Positiv effekt af topskattelettelse" skrevet af Whitta-Jakobsen mfl.. Den slags vurderinger bygger på modelberegninger, men en af Bent Greves fortjenester er, at han ser på effekten af skattelettelser over den tid, der er gået. Passer det, at folk arbejder mere, når de får lov til at beholde en større del af arbejdsindkomsten selv?

Svaret er nej. I Bent Greves sprog lyder det: "Der er ingen indikation af, at disse ændringer i skattesatser og beløbsgrænser har påvirket til- og afgang på det private arbejdsmarked"..... Og senere: "Samlet er det en indikation af, at udviklingen i beskæftigelsen og mobiliteten på arbejdsmarkedet i langt højere grad er påvirket af konjunkturudviklingen end af ændringer i skattesatser og skatteprocenter".

Apropos Venstres aktuelle hetz mod "rige kontant-hjælpsmodtagere" (som er lanceret efter at Bent Greve skrev sin bog), så viser udviklingen i beskæftigelsen både under krise og højkonjunktur, at mennesker arbejder af mange andre grunde end rent økonomiske. Der er nogle der arbejder mindre, når skatten reduceres, for så kan de få deres ønsker opfyldt uden at arbejde helt så meget.

Eksemplet er et blandt mange i Greves lille bog i hvilken han blandt andet argumenterer overbevisende for, at vi bør udvikle det han kalder en "social investeringsstat".

Udgangspunktet for bogen er spørgsmål om, hvad der sker med vores velfærdsstat. Og trods bogens lidenhed giver den på en række områder veldokumenterede klare svar på, hvad der er galt og også på hvordan den for tiden dominerende ideologiske diskurs, om jeg så må sige, "tager røven på os". (mit sprog, ikke forfatterens).

Rigtig stærk er Greve i argumentationen omkring offentlig-versus privat sektor, og i spørgsmål om ulighed, skattebetaling og økonomistyring.

Over for de evindelige ideologiske argumenter, om at privat sektor er bedre end offentlig sektor, dokumenterer han, at en stor offentlig sektor i sig selv er afsætnings- og beskæftigelsesfremmende for den private sektor og i øvrigt stabiliserende for samfundet i krisetider. Han viser også, hvordan sondringen mellem privat og offentlig ofte er fuldstændig misvisende. Det offentlige skaber i høj grad private jobs, men der produceres også i det offentlige, og når eller hvis private sommetider er billigere, skyldes det bl.a., at de er fritaget for en række forpligtelser, som påhviler det offentlige. Bogen er også skrevet inden en konservativ borgmester i Viborg hyldede sine offentligt ansatte embedsmænd for deres uvurderlige indsats i kampen for at få det private store amerikanske æble i Viborgs turban.

Jeg kan således i høj grad anbefale Bent Greves bog. Den er enkelt skrevet, forståelig og leverer veldokumenterede argumenter til en anstændig samfundsdebat.

Så kan man godt leve med, at han kommer så vidt omkring i de 12 små kapitler, at noget er overfladisk og lidt sjusket. Det er mærkeligt, at Greve stort set slet ikke forholder sig til miljø og klima og endda undlader at medtage miljø-anbefalinger i et citat af forslag af Stiglitz. Det er også underligt, at

han argumenterer mod konkurrencestaten uden overhovedet at nævne eller referere til Ove Kaj Pedersen, der om nogen har skabt debat om begrebet i Danmark. Kapitlet om frivillige er meget tyndt, og når man er så gammel som jeg, kan man også undre sig højligt over at kapitlet om vækst og vækstmåling har en påstand om, at "vækstmåling er blevet stadig sværere, fordi vi udfører flere ting selv". Påstanden står i en bog, hvor Greve også refererer til en tid, hvor heste spillede en større rolle end biler. Helt så langt husker jeg ikke tilbage. Men jeg tager gerne et væddemål på, at danskerne i 1950'erne udførte flere ting selv, end de gør i dag. Tænk bare på husmødrene.

PS. Bent Greve noterer, at uligheden i Danmark nok er endnu større, end tallene viser, blandt andet fordi frynsegoder er mere udbredte for privatansatte end for offentligt ansatte, men også som følge af forskelle i pensionsordninger og i adgang til sundhedsforsikringer mv. Det tror jeg er rigtigt, men havde jeg skrevet bogen, ville jeg ikke have undladt at notere, at den offentligt ansatte forhenværende og måske kommende statsminister Lars Løkke Rasmussen har været rigtig god til at få løftet niveauet af frynsegoder i den offentlige top. Men Greve er et pænt menneske.